

SLOVENSKI OBRTNIK

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca.

Cena za celo leto K 6.—
za pol leta K 3.—
za četrt leta K 1.60

Glasi

„Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“

Cena oglasom: Tristopna petlitvrsta: 1 krat 12 vin., 2 krat 10 vin.,
3 krat 8 vin., za večkrat primeren popust.

Rokopisi se pošiljajo uredništvu „Slov. obrtnika“ v Ljubljani, Tržaška cesta 33, naročnina in oglasi pa naslové: Engelbert Franchetti v Ljubljani, Jurčičev trg 3.

Št. 11.

V Ljubljani, dné 1. junija 1906.

Leto I.

Potreba knjigovodstva in kreditiranje pri obrtnikih.

Obrtnik si mora biti vsak čas na jasnem o stanju svojega premoženja, to se pravi imeti mora tako urejeno knjigovodstvo, da lahko o vsaki priliki preračuna, koliko ima premoženja, koliko dolgov in koliko terjatev. Pravo knjigovodstvo je duša vsakega gospodarstva, tembolj obrtnega, ki je največkrat navezano samo na uspehe in izgube obrta samega. Ako obrtnik ne ve, koliko ima koncem leta dobička, koliko izgube ali koliko sploh prometa, se ne more dolgo obdržati na površju.

Največkrat obstoji celo knjigovodstvo obrtnikovo v mali knjigi, v kateri ima zapisane svoje naročnike, ki mu niso plačali; svojih upnikov pa navadno niti zapisanih nima, češ, ti bodo že sami vedeli, koliko jim dolgujem. Vidite, to je žalostna slika v gospodarstvu vsakega obrtnika in končno je to vzrok, da propade, ker nikoli ne ve, kakšen je položaj njegovega premoženja. Vsako četrletje vsaj bi moral kontrolirati premoženjsko stanje, da si ve urediti svoje izdatke in sploh gospodarjenje. Tega pa kajpada ne more storiti, ker nima nič zapisanega ali pa le kaj pomanjkljivega.

Ako se obrtnik sam ne razume na pravo knjigovodstvo in če njegov obrt ni tako obsežen, da bi moral imeti knjigovodstvo v službi, naj si kupi navadno črtano knjigo, v kateri so na vsaki strani rubrike za prejemke in izdatke. V to knjigo naj zapisuje vsak dan prejemke in izdatke in tako se bo vsak mesec pri seštevanju lahko prepričal o stanju svojega premoženja. V drugem delu knjige naj ima zapisane svoje dolžnike in v tretjem svoje upnike, vsakega na posebni strani. Tako bo hitro znal umetnost knjigovodstva, katero, kakor smo je popisali, popolnoma zadostuje malemu obrtniku.

Ako ima obrtnik na ta način vse natanko zapisano, mu je to v prid tudi v drugem oziru. Mnogokrat rabi denar, ki si ga mora izposoditi. Iz knjige lahko razvidi, koliko si lahko izposodi in oni, od katerega si izposodi, mu bo tudi raje kreditiral, ko bo videl, kako vesten je izposojevalec.

Ob tej priliki se moramo dotakniti tudi razmerja med obrtniki in naročniki. Poslednji in kar je čudno tudi naročniki boljše situiranih stanov so se navadili, da svojim obveznostim skoro nikoli takoj ne zadostijo. Plačevanje odložijo

čim delj morejo, ali si pa izgovoré majhne obroke, a še teh redno ne plačujejo. In ravno pri malih obrtnikih se je ta „puf“ tako vkoreninil, da spravi dotičnega obrtnika včasih celo na kant. Obrtnik mora kupovati surovine in jih tudi plačati. Ako bi mu naročniki redno plačevali izdelke, bi tudi on redno ugodil liferantom. Toda naročniki si mislijo: saj me lahko čaka, dočim liferant noče čakati, ko pride doba plačevanja. Obrtnik v tem slučaju nima denarja in tako postane kreditiranje naročnikom usodepolno zanj. Obrtnik je dostikrat primoran tožiti svoje naročnike in ker nima natančno zapisane svoje terjatve, ne more dokazati obstoja le-te in tako izgubi svoje težko prislužene novce. Zato polagamo obrtnikom na srce, naj si vestno zapisujejo vse.

Že dalj časa se govori in piše, kako bi se dale odpraviti te nezdrave kreditne razmere. Moravsko obrtno društvo je izdelalo nekaj načrt, ki postavlja skupne, občeveljavne plačilne pogoje za naročnike, kateri pogoji naj bi se sčasom tako vkorinili, da postanejo običajni in kot uzance tudi pri sodišču veljavni. Toda uspeh bi se pokazal šele takrat, ko bi naročniki sami delali na ozdravljenje teh nedostatkov. Vsak naročnik naj pride do izpoznanja, da ni nobena milost za obrtnika, ako se plača njegova zapadla terjatev, ampak da je za vsakega naročnika resna dolžnost, da naglo poplača svoj dolg pri obrtniku. Navada, da se plačila čimdelj odlašajo, naj se vsaj v prometu z malimi obrtniki odpravi, kajti mali obrtnik nima obratnega kapitala, ampak plačuje svoje potrebščine z zaslužkom. Ako se mu pa še plačilo zaslužka odteguje in odlašajo, potem se ga gospodarsko dostikrat spravi v nemalo zadrego ali pa celo uniči. Zato apeliramo na občinstvo, naj redno in hitro plačuje obrtnike, da jih ne spravi v zadrege, kajti od tega bo imelo občinstvo samo dobiček. Obrtnik bo lahko potem takoj plačal svoje liferante in ne bo več odvisen od njih. Morali mu bodo dati dobro blago, če ne jih bo pustil in dali mu bodo tudi cenejše, ker bo takoj plačal. Po sebi je umevno, da bo potem tudi obrtnik postregel občinstvu z boljšim in cenejšim blagom in zadovoljna bosta oba dela, obrtnik in naročnik. Prosimo torej občinstvo samo, da v lastnem interesu točno ugotovi svojim obveznostim napram obrtnikom.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Trgovska in obrtniška zbornica kranjska je imela dne 17. maja t. l. redno javno sejo, iz katere priobčujemo naslednje.

I. Deželna vlada je naznanila zbornici, da je trgovsko ministrstvo potrdilo izvolitev g. Jos. Lenarčiča za predsednika in g. Fr. Kollmanna za podpredsednika trgovske in obrtniške zbornice. — Glede zastopstva v državnem zboru po novi volilni reformi je bilo dne 6. aprila t. l. skupno posvetovanje vseh zbornic na Dunaju ter so zahtevale v posebnih vlogah pravico, da bi zbornice dobile zastopstvo v gosposki zbornici. Ljubljanska zbornica se je izrekla v svoji vlogi proti nameravani volilni reformi.

II. Zbornični tajnik g. dr. Murnik je poročal, da se je pri komisijonalnem ogledu za podaljšanje železnice Gorica-Ajdovščina zbornični zastopnik svetnik g. Anton Ditrich v svoji izjavi zavzel za to, da se proga v zmislu načrta izvede do Vipave, za podaljšanje proge do Št. Vida pa se naj načrt tako popolni, da ne bo nikakih stavbnih ovir za podaljšanje proge na Razdrto-Postojna.

III. Zbornica je v zadnji seji sklenila prošnjo na pošto ravnateljstvo v Trstu, naj se ne zvišajo pristojbine za dostavljanje malih poštnih pošiljatev. Ker je pošto ravnateljstvo odgovorilo v negativnem zmislu, je zbornični svetnik gospod Rohrman predlagal, naj se prošnja obnovi. Zbornični svetnik g. Baumgartner je stavil nekaj posredovalni predlog, naj se pristojbina do 10 pošiljatev za polovico zniža. Zbornični predsednik ima malo upanja, da bi se ravnateljstvo vdalo, ker se je tozadevna prošnja vsem zbornicam odklonila. Zato nasvetuje, naj se naprosi pošto ravnateljstvo za statistični pregled o takih pošiljativah, in po teh bo zbornica nadalje ukrepala. Sprejeto.

IV. Na predlog zborn. svetnika g. Pirca sta se zopet izvolila v državni železniški svet zbornični svetnik g. Ivan Hribar, za njegovega namestnika pa zbornični svetnik g. Vinko Majdič. Zbornični svetnik g. Luckmann je vprašal, zakaj se je izvolitev tako zakasnila. Zbornični tajnik mu je pojasnil da je ministrska vloga došla zbornici šele 4. aprila, a v tem času ni bilo redne seje. Sicer pa je volitev še pravočasna, ker se bo drž. železniški svet zbral šele v začetku meseca junija.

V. O zborničnem računu za l. 1905 je poročal zbornični svetnik g. Mejjač.

Dohodkov je 46.908 K 53 v. in so proti proračunanim zneskom večji za 3522 K 53 v. Stroškov je 68.775 K 27 v., proti proračunu v znesku 48.508 K, večji za 20.267 K 27 v. Če se odštejejo od teh večjih stroškov večji dohodki v znesku 3522 K 53 v., se kaže gospodarski uspeh proti proračunu ugodnejši za 16.744 K 74 v. Ta neugodni uspeh pa se kaže le vsled tega, ker je bil oddan l. 1905 zakladu višje trgovske šole izredni neproračunjeni znesek 23.000 K. Ako bi se ta izredni strošek odštel od vsote stroškov, bi se kazal pri rednem proračunjenem prometu uspeh ugodnejši za 6255 K 26 v. — Pokojninski zaklad ima konec leta 1905 premoženja 61.770 K 78 v. Ustanovni zaklad za onemogle obrtnike 14.705 K 26 vin. Zaklad za višjo trgovsko šolo 51.719 K 68 vin. Zaklad za pospeševanje malega obrta 2385 K 85 v.

Račun se je odobril ter se predloži deželni vladi.

VI. Glede pospeševanja malega obrta je stavil zbornični svetnik gosp. Rakovec sledeče vprašanje oziroma

predlog: Že lani v seji dne 30. junija je vprašal bivši zbornični član g. Josip Vidmar gospoda predsednika, kako je z zadevo pospeševanja malega obrta na Kranjskem. Že tedaj je gospod predsednik, kazoč na to, da ima zadevo v rokah deželna obrtna komisija, ki bo vsled političnih razmer težko kmalu prišla do pravega dela, izjavil, da bi bilo umestno, če bi se stvar prepustila zbornici. Preteklo je od tedaj skoro leto dni in o kakšnem delu komisije se še vedno ne čuje ničesar. Ob priliki razprave o računu zaklada za pospeševanje malega obrta v seji stalnega odseka dne 11. maja se je zategadel izprožila misel, naj bi se zbornica sama lotila dela. Če tudi bi se skupno z deželno uredbo za pospeševanje malega obrta morda mogla postaviti takoj spočetka na širšo podlago, ker bi bilo več sredstev na razpolago, je bil odsek vendar mnenja, da ni dalje čakati, temveč če ne več, vsaj ustvariti temelj, na katerem bi se pozneje, ko bo omogočeno sodelovanje dežele, uredba mogla razširiti. Pričeti je po mnenju odsekovem z delom tembolj zategadelj, ker je pričakovati moralne in gnotne podpore tudi od vlade. Predsedstvu se naroča, da zadevo prouči in kako hitro mogoče stavi zbornici primerne predloge.

VII. O prošnji obrtne zadruga na Bledu za podporo je poročal zbornični svetnik g. Tönnies. Imenovana zadruga namerava prirediti na Bledu razstavo vajenških del ter prosi za podporo. Dovolj se 50 K pod pogojem, da se razstava priredi v zmislu ministrske naredbe.

VIII. Zbornični svetnik g. Kraigher je poročal o prošnji gg. Kušarja in Turka za koncesijo pogrebne podjetja v Ljubljani. Stalni odsek je bil mnenja, da sta z ozirom na oddaljenost novega pokopališča potrebni dve taki novi podjetji in predlaga deželni vladi, da podeli imenovanima prosilcema koncesijo. Zbornična svetnika gg. Baumgartner in Velkavrh sta bila le za eno novo podjetje. Sprejet je bil odsek predlog.

IX. Zbornični svetnik g. Rohrman je poročal o prošnji c. kr. kmetijske družbe kranjske za podpiranje njene vloge, da bi se ustanovile javne telefonske govornice v živino-zdravniškem očdelku deželne vlade in v skladiščnih pisarnah tukajšnjih kolodvorov. Odsek smatra prošnjo za upravičeno ter predlaga, naj se podpira. Sprejeto.

X. Tržaška trgovska in obrtna zbornica je prosila, naj ljubljanska zbornica podpira njeno prošnjo, da se zdržijo vzhodno-afriške vožnje avstrijskega Lloyda kot mesečne. Zbornični svetnik g. Tönnies je priporočal, da se prošnjo kot upravičeno podpira. Sprejeto.

XI. V seji dne 23. marca je predlagal zbornični svetnik g. Tönnies, naj zbornica stori potrebne korake, da se za poškodovan denar dobi primerna odškodnina, glede ponarejenih bankovcev pa se naj razglasijo serijske številke. Sklenilo se je, da se je v tej zadevi obrniti na finačno ministrstvo, a druge zbornice se naprosijo, da akcijo podpro.

XII. Svoječasno sta stavila zborn. svetnika gg. Kregar in Tönnies predlog, naj se napravijo močnejše telefonske žice ter se naj skrbi, da se poškodbe hitro popravijo. Stalni odsek je bil soglasnega mnenja, da so pritožbe utemeljene in da se posebno na periferijah poprave zakasnijo vsled nezadostega tehničnega osobja ter nastanejo interesentom vsled tega občutne škode. Sklenilo se je v tem oziru obrniti s prošnjo na trgovsko ministrstvo. Nadalje se je zbornica pridružila prošnji tržaške zbornice za drugo telefonsko zvezo Dunaj-Trst in za novo progo Gorica-Kormin. Končno se je sklenilo prositi tudi za telefonsko zvezo za Gorenjsko in s Celovcem. Zadnji prošnji se je pridružil tudi zbornični

svetnik g. Luckman. Predlogi so bili soglasno sprejeti. (Poročevalec zbornični svetnik g. Rohrman).

XIII. O podelitvi ustanov učencem umetno-obrtne strokovne šole v Ljubljani je poročal zborn. tajnik g. dr. Murnik. Ustanove dobe: Obiskovalci zimskih tečajev za stavbne obrtnike: Fr. Furlan, Fran Iskra, Peter Skubi, Fr. Zajc po 100 K. Učenca pripravljalnih tečajev dnevne šole za lesni obrt: Anton Meglič 80 K in Ivan Podboršek 50 K. Učenca pleskarskega oddelka: Anton Merhar in Ivan Ogrinc po 100 K.

XIV. Zbornični tajnik dr. Murnik je poročal o predlogu ministrstva, naj se sestavljajo skupna zbornična poročila za štiri leta, mesto za pet let, ker so taka poročila važna kot izhodišče za prihodnje sklepanje trgovinskih pogodb z Ogrsko. Sprejeto. Nadalje je poročal isti poročevalec, naj bi v nadalje obstalo osrednje mesto trgovskih in obrtniških zbornic. Ker znašajo stroški le letnih 200 K, se je sklenilo, da bodi ljubljanska zbornica še nadalje zastopana.

XV. Zbornični svetnik g. Kregar je predlagal, naj se zabrani vsakemu Židu prihod na ljubljanske semnje, ker škodujejo domačim trgovcem. Zbornični predsednik je pojasnil, da bi tak sklep bil proti obstoječim zakonom. Predlagatelj je obljubil, da bo svoj predlog v prihodnji seji natančneje in v zakoniti obliki utemeljeval.

Zbornični svetnik g. Tönnies je predlagal, naj zbornica protestira proti nameravanemu zvišanju poštnega porta na pisma in naj stopi z drugimi zbornicami v tej zadevi v zvezo. Zbornična svetnika gg. Baumgartner in Hribar sta predlagala, naj zbornica započne samostalno akcijo, ker je zadeva nujna. Sprejeto soglasno.

XVI. Zbornični svetnik g. Rohrman je urgiral v zadevi lanskega predloga bivšega zborničnega svetnika Fürsagerja, naj se tudi po otvoritvi karavanske železnice pošiljajo poštni pošiljatve za Bled naravnost s postaje Lesce. Predsednik je naznanil, da ministrstvo še ni odgovorilo na tozadevno vlogo.

Zbornični svetnik g. Kraigher je vprašal, kaj je z obljubljenim carinskim uradom na kolodvoru. Predsednik je obljubil zadevo urgirati. Nato se je seja zaključila.

Važne razsodbe obrtnih sodišč.

XXXVI.

Uslužbenec, ki mu je bila služba odpovedana, ni zavezan opravljati tekom odpovedne dobe nižjih opravil, ki se ne strinjajo z odpovedano službo. Ako on opravljanje takih opravil odreče, ni to zadosten vzrok, da se ga odpusti.

XXXVII.

V službeni pogodbi obsežena določba, da se mora nastavljeni delovodja ravnati po tozadevnih predpisih oblastveno odobrenega delavskega reda, ne velja tudi za odredbe, ki so se nanovo enostransko ukrenile.

XXXVIII.

Ako delavec del plače, ki se mu je za kaznen odtegnil, tožbenim potom zahteva, odloča o vprašanju, je li bilo ravnanje delavčevo v resnici naperjeno proti veljavnemu delavskemu redu in je li konvencionalna kazen primerna določbam delavskega reda sodnikova presoja.

XXXIX.

Ako pomožni delavec v času, ko mora radi pomanjkanja dela prenehati z delom, pomaga pri konkurenčnem podjetju, ni to zadosten vzrok, da se ga odpusti.

XL.

Ak postane pomožni delavec vsled tepeža, povzročena po lastni krivdi, nezmožen za delo, je ta okolnost zadosten vzrok za odpust v zmislu § 82. črka h obrtnega reda.

XLI.

Ako pri kosovnem delu ni dogovorjena gotova plača, delavec ni upravičen samo iz tega vzroka delavsko pogodbo razveljaviti, temveč je v takih slučajih določitev plače prepuščena sodnikovi razsoji.

XLII.

Obljuba delodajalca, samo vsled pritiska delavcev izsiljena, da bo kakega delavca odpustil, zoper katerega ni nobenega upravičenega povoda za odpustitev, je proti dobrim navadam in po § 878. o. d. z. neveljavna.

XLIII.

Tudi če je za združne člane določen delavski red, se glede odpovedne dobe sme skleniti drugačen dogovor, ki se razlikuje od delavskega reda.

XLIV.

Ni dovoljeno, da se s posebno obliko delavskega izpričevala (n. pr. ako se berilo z rdečo tinto prepíše) označi politično zadržanje delavca.

XLV.

Ako se delodajalec po pogodbi zaveže, da bo one delavce odpustil, ki so stavko prelomili, ravna proti dobrim navadam in je ta njegova obljuba neveljavna po § 878. o. d. z.

XLVI.

Ako daje obrtni podjetnik svojim delavcem nakaznice (marke) za jed in pijačo za gotovo gostilno, jih s tem v zmislu § 78. odst. 4. obrtnega reda prisili, da jemlje stvari vsakdanje potrebe pri gotovih prodajalcih, ter je tozadevni dogovor neveljaven in odbitek od plače nedopusten.

XLVII.

Tudi pred politične oblasti spadajoča kazenska dejanja pomožnih delavcev (n. pr. trpinčenje, živali) so lahko vzrok za odpust brez odpovedi

XLVIII.

Obrtni podjetnik je zavezan zavarovati za slučaj bolezni ne samo obrtne pomožne delavce, ampak vse v njegovem obrtnem podjetju uslužbene delavce.

XLIX.

Podjetnik je zavezan brez vzroka odpuščenemu delavcu plačati za celo odpovedno dobo ne samo mezdo, temveč tudi vse sicer dogovorjene vžitke; pomožni delavec sme tedaj zahtevati tudi obljubljeni stanarinsko doklado, čeprav bi dobil pravico do vžitka te doklade šele tekom odpovedne dobe.

L.

Podjetnik ne sme tekom prvih štirih tednov bolezni delavcu službo odpovedati (§ 82. črka h obrtnega reda).

LI.

Delavec, ki je bil sprejet v službo drugje, kakor v službenem kraju in ki je pripotoval na ta kraj, ima le tedaj pravico na povrnitev potnih stroškov, ako je bilo to izrecno dogovorjeno.

LII.

Ako delavec pri izstopu iz službe podpiše splošno pobotnico, da je prejel vso mezdo izplačano, in da so tudi sicer vse njegove zahteve poravnane, se je s tem odrekel tudi pravici na izplačilo mezde za odpovedno dobo.

LIII.

Ako je bil delavcu zagotovljen in obljubljen zaslužek samo za gotove delavnike v tednu, more v slučaju odpovedi zahtevati plačo samo za one v odpovedno dobo spadajoče delavnike, za katere mu je bil zaslužek zagotovljen.

LIV.

Delavske ure, ki se v tovarniških podjetjih porabljajo za taka dela, ki se morajo opraviti pred pravo fabrikacijo ali po tej, n. pr. podžiganje kotlov, se ne morejo računati kot delo čez čas, in jih tudi ni treba posebej plačevati.

Nekdanja organizacija obrtnikov.

(Dalje.)

V varstvo svojih gradov pa so vzdrževali velikaši male posadke, a v časih nevarnosti so se morali tudi nesvobodni podložni kmetje podati v grad in prijeti za orožje, da so branili grad in svojega gospodarja.

Za časa miru pa so bili ti gradovi središča velikih kmetij, torej poljedelsko-gospodarski činitelji, v katerih so bila skladišča za shranjevanje velikih množin poljskih pridelkov za slučaj vojske ali tudi za slučaj slabe letine itd.

Razumljivo je, da na takih velikanskih kmetijah niso mogli biti popolnoma brez obrtnikov in rokodelcev.

Že Karol Veliki je odredil, da se je naselilo na vsaki taki grofovski ali škofovski kmetiji po trideset rokodelcev raznih vrst.

Ti so morali skrbeti najprej za potrebo vse kmetije, torej izgotavljati od grofa ali škofa zahtevano število izdelkov; služili so si s tem hrano, stanovanje in obleko. Bili so sami iz srede kmetov vzeti nesvobodni ljudje.

Toda čez zahtevano množino izdelkov so smeli ti rokodelci izdelovati tudi sami zase, kolikor so hoteli in mogli ter so smeli svoje izdelke tudi prosto prodajati.

Na ta način so si prislužili s časom nekoliko imetja in s tem pridobljenim imetjem so si kupili dostikrat tudi prostost. Prosti so potem iz svoje volje nadaljevali delo, h kateremu so bili poprej prisiljeni.

Ker je pa na ta način marsikdo izmed nesvobodnih ljudi prišel do premoženja, začeli so prihajati na te grofovske in škofovske kmetije tudi popolnoma svobodni ljudje, trgovci in obrtniki iz drugih mest. Tudi varnost močnega gradu jih je vabila v bližino.

Tako je bil grad s časom obdan od vseh strani od hiš trgovcev in obrtnikov in bodisi na višje povelje bodisi iz lastnega nagiba posestnikov sezidal se je s časom močen zid, ki je obdal vse te hiše in povečal tako njihovo varnost.

S tem je bilo pa mesto v glavnem že ustanovljeno, zakaj taka obzidana skupina hiš je bila takrat tako važna in imenitna v slučaju vojske, da se je navadno prav kmalu oprostila svojega prejšnjega gospodarja grofa ali škofa popolnoma.

Mesto Kranj je skoro brezdvomno na ta način postalo, najbrž pa tudi Ljubljana.

Izvrstna lega ljubljanskega gradu, obdanega od dveh strani od Ljubljanice, od tretje pa od močvirja, ki je bilo takrat večji del leta če ne vse leto še jezero, ter naravna utrjenost le-tega napotila je deželne kneze, da so ta v vojaškem oziru takrat tako važni grič, ki je stražil ceste na tri strani dežele, utrdili in namestili v trdnjavi na njem močno posadko.

Pod gradom in okoli njega pa so si sezidali svoje hišice trgovci in obrtniki in nastalo je mestece, čegar hišice „so slonele ob rebru gradu in se stiskale k njemu, kakor boječ otrok k materi svoji“, tako piše Ivan Vrhovec v svoji že omenjeni knjigi „Ljubljanski meščanje v minolih stoletjih.“

V dvanajstem stoletju je bila Ljubljana že popolnoma uravnano mesto z vsemi mestu pristojnimi lastnostmi.

V mestnih to je mesta tičočih se zadevah imela je mestna občina sama odločevati in nihče drugi.

Na čelu mesta je bil sodnik in 12 zaprisežnih mož. Sodnik je bil voljen iz sredine meščanov samih, v tem oziru ni smel nihče na mesto niti najmanjše vplivati; ta volitev je bila popolnoma prosta.

Omenjena oblika mestne uprave ljubljanske je ostala neizpremenjena do leta 1472, v katerem letu je cesar Friderik IV. ustanovil novo povečano mestno zastopstvo.

Poleg sodnika in dvanajsterih zaprisežnih mož, ki so se od tedaj znanje imenovali „notranji svet“ je ustanovil še „zunanji svet“ štiriindvajsetih svetovalcev in „občino“ štiriinšestdesetih mož.

Leta 1504 pa je dal cesar Maksimilijan Ljubljani še župana.

Tedaj je obstajalo mestno zastopstvo ljubljansko po letu 1504 iz:

1. sodnika;
2. župana;
3. notranjega sveta dvanajsterih članov, kateri so bili sami trgovci;
4. zunanjega sveta štiriindvajsetih članov trgovcev in obrtnikov;
5. občine, štiriinšestdesetih mož tudi samih obrtnikov in rokodelcev.

Skupaj je tedaj mestno zastopstvo „magistrat“ zvano brez župana štelo sto mož, z županom enega več kot sto. —

Ta oblika mestne uprave je ostala neizpremenjena skozi več nego tristo let.

Letu 1875 se je namreč prevstrojil magistrat popolnoma.

Odpravili so se vsi notranji in zunanji svetovalci, občina v starem smislu kot korporacija štiriinšestdesetih mož je prenehala in število funkcionarjev na magistratu se je skrčilo.

Člani notranjega in zunanjega sveta so namreč kolikor mogoče skrbeli tudi na ta način za svoj žep, da so prevzeli kake funkcije mestnega zastopstva proti plačilu.

Seveda po naših današnjih pojmih ta plačila niso bila bogve kako velika.

Saj je imel župan plače samo 161 gld. 36 kr. na — leto! —

Sodnik in župan sta bila voljena v nekaki plenarni seji mestnega sveta.

Slednji se je pa vedno sam dopolnjeval in sicer notranji svet zase, vnaniji svet zase in občine zase; to pa na sledeči način.

Ako je umrl ali sicer izstopil kak član notranjega sveta dvanajsterih, poklicalo je ostalih enajst članov tega sveta enega izmed svetovalcev zunanjega sveta širiindvajsetih v notranji svet med se; seveda je bil to vselej kak trgovc.

Zunanji svet štiriindvajsetih se je popolnjeval ravno tako ter poklical namesto člana, kateri je prestopil v notranji svet dvanajsterih, kakega člana občine med se in tudi občina štiriinšestdesetih je sprejela enega izmed ostalih meščanov v svojo sredo.

Meščan ni mogel nihče drugače postati, nego če je prosil za sprejem.

O teh prošnjah je sklepal magistrat v slovesnih sejah. Tega niso bili oproščeni niti sinovi meščanov sami, samo s tem razločkom nasproti tujcem, da so bili vedno sprejeti in da so plačali za sprejem manjšo pristojbino, dočim so tujci dostikrat zastoj prosili in se trudili dobiti meščanstvo. —

Kdo je bil sposoben, da je postal meščan, in kake pogoje je stavil magistrat dostikrat prosilcem za meščansko pravico, omenili smo že tam, kjer smo govorili o sprejemu v cehe. Omeniti nam je na tem mestu še to, da je cvetela v srednjem veku pri nas trgovina in obrt prav lepo, kar se vidi iz naslednjega.

Tuji trgovci so prihajali, obogateli v par letih in zopet odhajali tja, odkoder so bili prišli.

Ker pa dostikrat niso pred svojim odhodom poravnali svojih trgovskih zavez in s tem oškodovali svoje someščane, je cesar Ferdinand II. leta 1599 odredil, da ni smel magistrat brez njegovega dovoljenja nikogar več izpustiti iz mestne zaveze, da se je moralo o vsem premoženju odhajalca vršiti javna obravnava, pri kateri je imel vsakdo pravico zglastiti svoje terjatve do njega, in da je moral odhajalec plačati deset odstotkov od vsega premoženja in imetja, katero je odnesel s seboj.

To je odredil cesar Ferdinand na prošnjo mest v varstvo domačih upnikov, ki bi od tujcev v daljnih krajih v največ slučajih ničesar ne mogli dobiti, ako bi jim enkrat ušli s svojim imetjem iz mesta.

Ta odredba je imela pa tudi namen omejiti izseljevanje obogatelih meščanov.

O kaki ljubezni do mesta ali o kaki patrijotični navdušenosti do njega pri ljudeh iz vseh krajev v Ljubljano privandranih ni bilo niti govora. Srečavali in izpodrivali so se v mestu najrazličnejši ljudje: Nemci, Lahji, Španci, Angleži, Francozi, Švedji itd.

Dali so se sprejeti med meščane samo zato, ker si drugače niso mogli pridobiti bogastva. Kakor hitro so pa nabasali svoje vreče do vrha, pokazali so mestu hrbet in odnesli pridobljeno bogastvo seboj.

Kako naglo je bilo v Ljubljani mogoče obogateti in koliko meščanstva se je odpovedalo meščanstvu ter izselilo zopet iz mesta, se razvidi iz tega, kako naglo se je v minulih stoletjih prebivalstvo menjavalo.

Obrtniške vesti.

Rokodelska zadruga v Idriji je sklicala za nedeljo dne 27. maja t. l. javni protestni shod obrtnikov idrijskega okraja proti neprimernemu zvišanju pridobninskega davka. Mi o tem shodu nismo dobili obvestila in tudi ne vemo, kako se je izvršil, zato prosimo, da bi se nam poročalo o njegovem izidu. Sploh pa prosimo, naj se vse, obrtnike ali obrtne zadruge zadevajoče stvari naznanijo našemu uredništvu, ker je „Slov. obrtnik“ v prvi vrsti poklican, da brani in zastopa obrtne težnje.

Ustanovni shod državne zveze posredovalnic za delo in službe se je vršil v četrtek, dne 10. maja, v posvetovalnici statističnega urada c. kr. trgovskega ministrstva na Dunaju. Ustanovnega shoda so se udeležili univerzitetni profesor dr. Mischler in dr. Alfred Gürtler, kot zastopnika štajerske posredovalnice v Gradcu, dr. vitez pl. Führer kot zastopnik društva za posredovanje v Šleziji, deželni svetnik dr. Rudolf Krejčí kot zastopnik češkega deželnega odbora v Pragi, dr. Alfred Tischel in dr. Mihael Feih, kot zastopnika mestne posredovalnice v Brnu, Riccardo Pedrolli kot zastopnik posredovalnice trgovske in obrtne zbornice v Rovereto, Engelbert Franchetti kot zastopnik mestne posredovalnice v Ljubljani, dr. Alojzij Klemperer in dr. Bela Taussig kot zastopnika za brezplačno posredovanje na Dunaju, ter ravnatelj Robert Nissek kot zastopnik in predsednik društva za preskrbo obrtnih vajencev.

Statistični urad c. kr. trgovskega ministrstva je bil zastopan po sekcijem šefu dr. Viktorju Mataja, namestniškem svetniku Otonu pl. Gasteigerju in ministerijalnem koncipistu dr. Alfredu Grünbergerju.

Nižjeavstrijsko trgovsko in obrtno zbornico je zastopal koncipist dr. Herman pl. Sauter.

Shodu je predsedoval g. prof. dr. Ernest Mischler, ki je imenoval g. Rudolfa Führerja za zapisnikarja. Gospod profesor otvori zborovanje in pojasni v kratkih besedah namen državne zveze, ki obstoji v tem, da se posredovalnicam olajša preskrbeti delodajalcem delojemalce na ta način, da si posredovalnice medsebojno bodisi potem posebnega glasila ali pa telefonično redno naznanijo, kje preostaja delojemalcev in kje teh primanjkuje. Da se pa hitrejše posredovanje omogoči, treba je skrbeti zato, da bodo posredovalnice, ki so član državne zveze, opravičene izdajati izkaznice za popust vožnje na železnici, ter se je tozadevna resolucija, kakor tudi resolucija, da se izdajanje novih koncesij za posredovalnice privatnim osebam popolnoma ustavi, koncem seje enoglasno sprejela in odposlala na pristojna mesta.

Pri posvetovanju pravil državne zveze, se je vnela zelo živahna debata, v katero so posegli večinoma vsi navzoči zastopniki, zlasti glede zastopstva pri občnih zborih.

Druga točka dnevnega reda: „Določitev prispevka k zvezi“, se je opustila ter se prispevek določi pri prvem rednem občnem zboru, ki se bo vršil, ko bodo potrjena pravila.

Koncem seje se je na predlog sekcijkega šefa, dr. Mataja, sprejel predlog, naj se pooblasti profesorja dr. Mischlerja in pa okrajnega komisarja, dr. pl. Führerja, da v smislu sklepa ustanovnega shoda spremenita pravila zveze in le-te vložita v potrdilo.

Z ozirom na to, da bo državna zveza posredovalnic zelo važnega pomena, se priporoča vsem društvom, kakor tudi zadrugam, ki imajo svoje posredovalnice, da se za stvar resno zanimajo in pristopijo k državni zvezi.

Ko bodo pravila zveze potrjena in ko se skliče prvi občni zbor, bomo o zadevi bolj natančno poročali.

Izpit pri c. kr. deželni vladi so napravili: za zidarskega mojstra g. Ivan Ogrin, zidarski mojster na Vrhniki, za tesarske mojstre pa gg. Franc Ravnikar, tesarski mojster v Domžalah, Ivan Zajc in Franc Martinč, tesarska delovodja v Ljubljani.

Domač obrtnik odlikovan. Gosp. Dim. Štefanovič, čevljarji mojster v Novem mestu, je bil na Dunaju odlikovan z zlato kolajno za izborna dela v čevljarji obrti.

Splošna pridobnina, odpadajoča na deželo Kranjsko za leto 1906 znaša 412.349 K. Ta znesek se repartira (porazdeli) na splošni pridobnini podvržena pridobitna podjetja na Kranjskem, in sicer pride na davkoplačevalce I. pri-

dobninskega razreda znesek 55.121 K, na one II. razreda znesek 84.085 K, na davkoplačevalce III. razreda 122.197 K in na one IV. razreda vsota 150.944 K. Prvi in drugi razred obsegata le davkoplačevalce v posameznih okrajnih glavarstvih, odnosno mesta Ljubljane. Iz uradnega porazdelilnega izkaza, ki je bil pa na naše začudenje proti vsem obstoječim predpisom objavljeno le v nemškem jeziku, povzamemo, da je v večini okrajev potreben repartacijski odbitek, ki se giblje med 1%—20%, kar je dokaz, kako mogočen je pri nas pritisk davčnega vijaka. Člani pridobninskih komisij so pri nas mnogo premehki in se dajo le preradi voditi od finančnih organov. Odločnosti treba in semostojnosti pri cenitvi posameznih davčnih zavezancev. Vedno se ponavljajoči repartacijski odbitki bodejo v oči in so glasen poziv, da se kontingent zviša! Bralci, ki ne razumejo izrazov kontingent, repartacijski odbitek itd., naj prečitajo razpravo „O občni pridobnini“ v našem listu.

Razstava vajeniških del na Bledu. Zanimanje za razstavo je veliko, ker je že precejšnje število vajencev zglašanih. Ostali še ne zglašeni vajenci, ki se mislijo udeležiti razstave, naj se takoj zglasé pri razstavnem odboru na Bledu.

Zadružne vesti.

Surovinsko društvo čevljarske obrtne zadruga v Ljubljani je imelo dne 26. marca t. l. jako dolgoleten redni občni zbor. Načelnikštvo je imelo preteklo leto 15 rednih sej, a je imelo jako težavno stališče. Nemško časopisje je namreč razpilo, da je društvo ustavilo plačila, vsled česar so zlasti razne tovarne zahtevale takojšnjo poravnavo računov, kar je društvo, ki ne razpolaga s preobilnimi sredstvi, spravilo v dokaj mučen položaj. Tudi nekateri udje so se odstranili. Vkljub temu ni načelnikštvo obupalo, ampak šlo vztrajno svojo težavno pot, da ima zdaj dosti ugodno pozicijo. Naj gledajo udje, da se društvo razširi in da mu bodo pristopali novi člani. Ako se društvo razdruži, bodo prodajalci usnja cene dvigali kakor bodo hoteli in tako stiskali malega obrtnika. Društvo je vložilo na ministrstvo prošnjo, da bi se uvedla splošna prodaja usnja, kar je drugod dovoljeno, a prošnja je bila odbita. Vložila se je pritožba. Nadzorništvo je našlo vse račune, knjige in kose v redu. Račun za leto 1905 se je odobril. Društvo je imelo koncem leta 1905 67 članov z vplačanimi deleži 6.700 K. Denarni promet izkazuje prejemkov 25.379 K 38 vin., izdatkov pa 24.716 K 83 vin., čistega dobička je 517 K 76 vin. Gotovine koncem leta 1905 je 662 K 55 vin., rezervni zaklad pa znaša 869 K 17 vin. Revizijo pri društvu je izvršila „Zadružna zveza“, oziroma njen revizor Pelc, ki je našel razne nedostatke. Da bi si društvo nabavilo posojilo, je odgovoril zastopnik „Zadružne zveze“, Rožman, naj le prosijo zanj pri „Zadružni zvezi“, bodo gotovo dobili. Načelnik društva, Matija Oblak, je pa povedal, da je društvo zaprosilo posojilo pri imenovani zvezi, a še odgovora ni bilo. Ko je bil načelnik nato osebno pri „Zvezi“, se mu je Rožman izgovarjal z „ukancami“, da ne morejo sklicati seje, le da bi stvar zavlačevali. Delujočemu odboru se je priznala remuneracija 200 K, društvnikom se izplača 1% dividenda. Načelnikom je bil znova izvoljen g. Mat. Oblak, kontrolorjem g. Salmič, odbornikoma pa gg. Rožman in Medić. Nato so se čule ostre pritožbe proti vednemu naseljevanju tujih prodajalcev čevljev, ki jemljejo domačemu obrtniku kruh in zaslužek.

Književnost.

Slovenski trgovski koledar v žepnem formatu izda za l. 1907. slovensko trgovsko društvo „Merkur“, ki nam o tem poroča: Koledar bo imel poleg običajne vsebine vsakega koledarja vsakovrstne podatke, ki so potrebni vsem kupčijskim slojem, zlasti pa trgovcu, trgovskemu potniku in trgovskemu nastavljenju. Koledar bo prirejen in sestavljen tako, da bode v njem našel trgovec kratko in točno pojasnilo v vseh vprašanih, ki nastanejo v trgovski praksi. Trgovski koledar bo zanesljiv kažipot trgovcu in trgovskemu nastavljenju, nepogrešen prijatelj in zanesljiv svetovalec mu bode, nudeč mu lahko umljiva navodila. Z izdajo trgovskega koledarja zadosti „Slov. trg. društvo Merkur“ živi in resni potrebi, saj je probujeni naš trgovski stan le predolgo pogrešal trgovskega koledarja. Smatramo za potrebno slovensko trgovstvo in sploh slovensko javnost že sedaj opozoriti na trgovski koledar slov. trgov-

skega društva „Merkur“, zlasti zategadelj, da trg. koledarja, ki ga izda za l. 1907. društvo „Merkur“ ne bodo zamenjali s trg. koledarjem, ki ga hoče izdati neki zasebnik. Slovenskemu trgovstvu naj služi to v informacijo, da uravnajo svoje postopanje glede oddajanja inseratov, kakor pozneje glede kupovanja koledarja. Trgovski koledar slovenskega trgovskega društva „Merkur“ je eminentno narodno podjetje, čigar prebitek se odmeri skladu za „Trgovski dom“. Temu občekoristnemu narodnemu podjetju bo vsak zaveden Slovenec, še bolj pa vsak slovenski trgovec in trgovski nastavljenec dal prednost pred zasebnim podjetjem. — Koledarjeva vsebina bo velike praktičnosti in potrebnosti tudi za obrtnike.

Vprašanja in odgovori.

3. Vprašanje. V moji bližini prodaja neki krčmar lončeno posodo. Ali sme prodajati? Kam naj ga naznamim, ako ni upravičen v to? —k.

Odgovor. Prodaja lončene posode je prost trgovski obrt, ki ga sme izvrševati vsakdo, ako ga priglasil obrtni oblasti. t. j. okrajnemu glavarstvu. Le v slučaju, če dotični nima obrtnega lista, torej če ni priglasil te prodaje, ga lahko naznanite okrajnemu glavarstvu, ali pa tudi žandarmeriji. To storite lahko anonimno, t. j. ne da bi se Vam bilo treba podpisati.

Posredovalnica „Slovenskega obrtnika“

Priobčevanje oglasov in ponudb za delo v tej rubriki je za naročnike lista brezplačno. Nenaročniki plačajo za enkratno objavo: Samostojni obrtniki 80 v, pomočniki in vajenci 50 v, kateri znesek je vnaprej poslati. — Naznanila sprejema upravništvo „Slovenskega obrtnika“.

Posredovalnica dež. zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani je pri načelniku gosp. Mate Valentiču, Selenburgove ulice. — Pristojbina za člane: 40 v, za nečlane 1 K. Pomočniki so pristojbine prosti.

Posredovalnica zadruga gostilničarjev in kavarnarjev je na Starem trgu št. 19 v Ljubljani. — Oglase sprejema istotam združni načelnik g. Iv. Tosti.

Mizarski učenec

se sprejme pri Antonu Lekše, mizarskem mojstru v Mozirju na Štajerskem pod navadnimi pogoji.

Hiša v Ljubljani, v kateri se nahaja dobro idoča **gostilna** kakor tudi velik hlev, proda se takoj. Več poizve se v upravništvu „Slovenskega obrtnika“.

Pozor! Čevljarji Pozor!

Surovinsko društvo
čevljarske obrtne zadruga
v Ljubljani, Sv. Petra nasip 7
priporoča svojo bogato zalogo vseh
čevljarskih potrebščin.

Kupujte edino le v surovinskem društvu
in prepričali se bode o dobrem blagu in nizki ceni. **Držite se gesla: Svoji k svojim!**

Prodajalna je na
6 **Sv. Petra nasipu v Ljubljani.**

Lepa priložnostna darila!

Krasna darila ❖ ❖

za razne prilike:

ure, verižice, zapestnice,
najrazličnejšo

zlatnino in srebrnino
sploh, tudi v modernem, secesijoni-
stičnem slogu, po najnižjih cenah pri-
poroča p. n. občinstvu

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice.
Filijalka: Mestni trg.

Nov ceniki tudi po pošti brezplačno.

POZOR! Prva slovenska zaloga
zobotrebcev.

Lastnik: Josip Plankar, Dolenjska cesta 53.

Cenjeni gostilničarji se opozarjajo, da je to edina slovenska trdka.	100 butarc	K 1:20	Odfemalcem, kateri naraočajo večje število, primeren posust.
	"	1:80	
	"	2:60	
	"	3:20	
	"	5:20	

Cene nizke. — Postrežba točna.

7

Ivan Sirk klavec in prekajevalec mesa v Ljubljani
Poljanska cesta 7, prodaja na drobno v Šol. drevoredu

poroča p. n. občinstvu, sosebno gg. gostilničarjem svoje izborna
prekajeno in okusno prašičje meso. — Jako fine klobase,
izborna šunka in drugo vedno sveže, v stroko spadajoče blago
vsak dan na razpolago. — Pošilja se tudi po pošti.

8

Prva dolenska
tvornica lončenih peči
Iv. Appe v Kandiji
pri Novem mestu

poroča sl. občinstvu in častiti duhovščini
svojo bogato zalogo

lončenih peči in štedilnikov

za stanovališča, šole, župnišča, gostilne in večje
dvorane. Trpežnost peči proti vročini in nespremen-
ljivost barve odlikujeta izdelke te trdke pred vsa-
kimi drugimi.

Jamstvo zagotovljeno, postrežba
poštena, cene nizke.

7

Tvrdka

ČEŠNIK & MILAVEC

Špitalske ulice v Ljubljani Lingarjeve ulice

priporoča slavn. občinstvu

izvanredno lepo svojo zalogo

suknenega, modnega

manufakturnega blaga

po najnižji ceni.

12-7

!! Postrežba strogo solidna !!

Ustanovljeno leta 1852.

Milko Krapeš, urar
v Ljubljani,

Jurčičev trg štev. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno
veliko svojo **zalogo furnitur.**

Glavno zastopstvo za Kranjsko **zalogo strun za
nihalne ure** v vseh dolžinah in debelostih.

21-8

Cenik tiskovin

za vodstvo obrtnih zadrug.

Izdala deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

Založila tiskarna **J. Blasnika nasledniki v Ljubljani**, Breg 12.
Obr. 1. **Učna pogodba** 10 kom. 20 v. Obr. 2. **Knjiga zadružnih
dohodkov** 10 kom. 60 v. Obr. 3. **Knjiga zadružnih stroškov**
10 kom. 60 v. Obr. 4. **Zapisnik pomočnikov** 10 kom. 60 v. Obr. 5.
Zapisnik zadružnih članov 10 kom. 60 v. Obr. 6. **Zadružnih
vajencev** 10 kom. 60 v. **Pobotnice**, blok à 100 listov 1 blok 80. v

Matko Malovič

mizar v Novem mestu

se priporoča slavnemu občinstvu v izvršitev poljubnih

v mizarstvo stroko spadajočih del

katera izdeluje mehaničnim načinom v najraznovrstnejšem poljubnem slogu solidno in poceni.

Ivan Kregar

v Ljubljani, Poljanska cesta 15

izdeluje predmete iz bronca, poniklja, posrebrni in pozlati stare stvari.

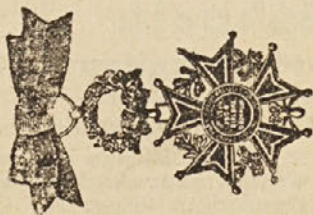
Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidravlične vidre in sesalke

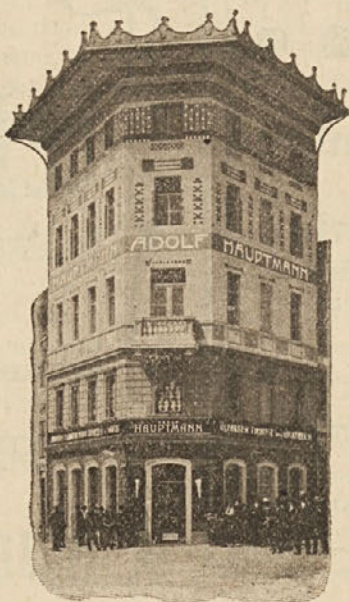
Josip Weibl

J. Spreitzerja nasl. Ljubljana, Slomškove ulice 4

priporoča se slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini v izdelovanju v to stroko spadajočih predmetov: žično omrežje na stroji, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, stedičnike, strelovode, železna okna, železne stole itd. Specialiteta: valjni zastori in solinčne plachte po najnovšem sistemu s samodvigalnimi oporami brez vijakov

Prodaja na debelo in drobno!

Ceniki zastonj in franko!

Ceniki zastonj in franko!

Ustanovljeno leta 1832.

Priznana najboljša in najizdatnejša oljnata barva

firnež, edino le iz kranjskega lanenega olja, in

najfinejše lake angleške, za vozove, kočije itd.

barve za umetnike, fine oljnate barve za študije dr. Schönfelda;

akvarelne barve, trde in tekoče;

tempera-barve v tubah za umetnike in šolo,

pastelne barve, raznobarvne tinte, tuše in barve za obreze knjig, bronce, slikarsko platno in papir, palete, škatlje za študije, čopiče za umetnike, slikarje

cerkvâ in sob, pleskarje in mizarje

najnovejše slikarske vzorce,

prodaja in ima v zalogi:

Adolf Hauptmann

Prva tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Največja zaloga mavca (gips), karbolinena, kleja za mizarje, hišnih fasadnih barv za apno in najboljših čopičev za zidarje in vsako obrt.

Zahtevajte cenike!

L. MIKUSCH

tovarna dežnikov in solnčnikov v Ljubljani, Mestni trg štev. 15

priporoča svojo veliko zalogo **dežnikov in solnčnikov**

priprostitih in elegantnejših, solidno, trpežno izdelanih po najnižjih tovarniških cenah.

Prevleke in poprave izvršé se dobro in poceni

Lepe priloznosti

naj ne zamudi, kdor hoče poceni kupiti

hišo v Črnomlju

na Glavnem trgu št. 18,

pripravno za vsako obrt in trgovino. Ker je v bližnji bodočnosti zasigurana gradnja železnice skozi Črnomelj, je upoštevati, da se more sedaj kupiti po ceni. — Pojasnila daje

g. Davorin Frančič v Novem mestu.

Krojač

Fran Jeločnik

Ljubljana, Trubarjeve ulice 2

priporoča slav. občinstvu svojo

krojaško obrt.

Naročena dela izvršujejo se točno in ceno.

Panorama-Rosmorama

v Ljubljani, Dvorni trg 3 pod „Narodno kavarno“

Stalna razstava odlikovanih izvornih slik na steklu. o Vsak teden nova serija. Potovanje po vsem svetu. Jako zanimivo in poučljivo za odrasle in mladino. Znamenitost prve vrste za slehernega. Elektr. razsvetljava

Tovarna stolov

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovani cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.